

1. Тік отыру.
2. Аяқты партаның астындағы тақтайшаға қою.
3. Оқушы көкірегі мен парта қырының ортасынан қол жұдырығы өтетіндей етіп отыру.
4. Басты кішкене оң жаққа еңкейту.

Осы аталған отыру ережелерді мұғалім үнемі сыныпқа көрсетіп, үйретіп отырады. Логопед мезгіл-мезгіл оқушылардың дұрыс отыруын қадағалап, көкіректің парта қырына тимей, басты қатты еңкейтпеуге үйретеді. Содан соң жазу кезінде балаларды қаламсапты дұрыс ұстап оған көп салмақ салмағанды да ескеру қажет. Балаларға қаламды дұрыс ұстатып үйрету мақсатында мұғалім логопед балаларға олардың алдымен оң қолының үлкен саусағын, одан соң сұқ саусағын, ортаңғы және кіші саусағын көрсетуді сұрайды. Балалар қаламды ұшталмаған жағын үлкен және нұсқаушы саусақтарының ортасына шығып тұратындай етіп ұстауы тиімді. Мұғалім логопед балаларға үлкен және ортаңғы саусақтармен қаламды оңға да, солға да бұрып нұсқаушы саусақты үстіне еркін жатқызып көрсету арқылы қаламның қолдан түспейтіндігін көрсете алады. Осылайша балалар мұғалімнің көмегімен қалам ұстауды үйренеді. Сонымен қатар логопед жазбаша сөйлеу тілінің дамуы үшін есте сақтау, зейінін тұрақтау, ұсақ моторикамен жұмыс түрлерін әр сабақ сайын жүйелі түрде жүргізуі тиіс. Басқа да пән мұғалімдерімен бірлесе бір қалыпты қарқында әсер етуі тиіс. Сондай жағдайда жүйелі жұмыс нәтижесін береді.

Жазбаша сөйлеу тілінің дағдыларын игерудің ерекше қиындығы, ауызша сөйлеу тілінің дислалия, дизартрия, алалия, керендіктің арқасында дамуымен, қабылдау мен танымның тұрақсыздығымен көрінеді, бірақ өз бетінше пайда болмайды. Балаларда дисграфиялық бұзылысы түрліше: жеке жазуда қиындық пен жалпылама дағдысын игере алмауымен сонымен қатар әріптің болмауымен көрінеді. Кіші мектеп жасындағы оқушылардағы жазудың бұзылысы оқу процесінде баланың мектепке бейімделуіне, оның жеке тұлға ретінде қалыптасуы мен психикалық даму мінездемесіне кері ықпалын тигізеді.

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. <https://melimde.com/ziyati-zaimdalfan-balalardi-jalpi-bilim-beru-rdisine-osu-orind.html>
2. Қ. Қ. Өмірбекова, Г. С. Оразаева, Г. Н. Төлебиева, Г. Б. Ибатова Логопедия. Оқулық: Жоғарғы педагогикалық оқу орындарының дефектология бөлімдерінің студенттеріне арналған оқулық (Қ. Қ. Өмірбекованың редакциясымен) – Алматы: ЖШС РПБК «Дәуір», 2011. - 495 бет
3. Кальпебаева Г. Психикалық дамуы тежелген балаларды ақыл-есі төмен балалардан ажырату». //Дефектология. №4.2010.

ӘОЖ 37.048.2

<https://doi.org/10.53355/x1544-0110-4200-k>

ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ КОНСИЛИУМНЫҢ ҰЙЫМДАСТЫРУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ

Жакипбекова С.С.¹, Әбубәкірова А.Ә.²

¹Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университеті, доктор PhD.

²Абай атындағы ҚазҰПУ 7М01906 – Дефектология мамандығының 2 курс магистранты

E-mail: aidaaabubakir@mail.ru, Sauleskorpion@mail.ru

Бұл мақалада педагогикалық – психологиялық консилиумды ұйымдастырудың жалпы әдістемелік негіздері, консилиум мамандарының жауапкершілігі мен консилиум жұмысының кезеңдері жайлы баяндалады.

Тірек сөздер: Инклюзивті білім беру, түзете – дамыту жұмыстары, интеграция, инклюзивті білім беру, психологиялық-педагогикалық кеңес, консилиум.

В данной статье рассказывается об общих методических основах организации психолого – педагогического консилиума, об ответственности специалистов консилиума и этапах работы консилиума.

Ключевые слова: *Инклюзивное образование, коррекционно-развивающая работа, интеграция, инклюзивное образование, психолого-педагогический совет, консилиум.*

This article discusses about the main methodological foundations of the organization of the psychological and pedagogical council, about the well-known specialists of the council and the features of the work of the council.

Key words: *Inclusive education, correctional and developmental work, integration, inclusive education, psychological and pedagogical council, council.*

ППк-ның шамамен құрамы нормативтік құжаттарда көрсетілген. Олар: білім беру мекемесі басшысының оқу-тәрбие жұмысы жөніндегі орынбасары (консилиум төрағасы), ППк баланы таныстыратын білім беру мекемесінің мұғалімі немесе тәрбиешісі, жұмыс тәжірибесі мол білім беру мекемесінің мұғалімдері (тәрбиешілері), арнайы (түзету) сыныптарының/топтарының мұғалімдері (тәрбиешілері), педагог-психолог, дефектолог-мұғалім және/немесе логопед-мұғалім, педиатр-дәрігер (невропатолог, психиатр), мейірбике.

Инклюзивті білім беру мекемесінің ППк мамандарының құрамына міндетті түрде инклюзия бойынша үйлестіруші кіреді. Сондай – ақ консилиум құрамында инклюзия бойынша меңгеруші немесе аға тәрбиеші, психолог, логопед, дефектолог бар. Баламен тікелей жұмыс істейтін мамандар – тәрбиешілер немесе мұғалімдер, баланы сүйемелдеу маманы (тәрбиеші, әлеуметтік педагог, ұзартылған күн тобының педагогы, қосымша білім беру педагогтары, медбике немесе дәрігер) кіруі мүмкін. Орталықтың ӘМСҚ бөлімшесінің өкілдері, ата-аналар шақырылуы мүмкін.

ППк төрағасы болып білім беру мекемесіндегі инклюзия жөніндегі үйлестіруші (аға тәрбиеші, инклюзия жөніндегі меңгеруші) немесе психологиялық – педагогикалық сүйемелдеу қызметінің басшысы, меңгеруші және білім беру мекемесінің өзге әкімшісі, педагог – психологы тағайындалады.

Консилиум мамандарының жауапкершілігі

ППк мамандары жауапты:

- қолданылатын диагностикалық және түзету әдістерінің кешенділігі;
- ұсынымдардың негізділігі;
- тексеру кезінде алынған материалдардың құпиялылығы;
- баланың жеке басының құқықтары мен бостандықтарын сақтау;
- құжаттаманы жүргізу және оның сақталуы.

ППк жұмысын шартты түрде үш негізгі кезеңге бөлуге болады: дайындық кезеңі, ППк отырысын өткізу, ППк-да қабылданған шешімдерді іске асыру кезеңі [35, 189 б.].

Дайындық кезеңі. Дайындық кезеңінде ПМПк ұсыныстары зерттеледі. Ең толық нұсқада олар логопедтің, психологтың, дефектологтың, әлеуметтік педагогтың, физиотерапия нұсқаушысының, дәрігердің түзету жұмыстарының бағыттарын, сабақтар мен кеңестердің ұсынылған режимін қамтиды. Ерекше білімді қажет ететін баланы балалар қоғамдастығына сәтті қосу үшін баланың сүйемелдеуімен (тьютормен), білім беру мекемесінен тыс мамандардың қосымша көмегінің, қосымша арнайы жабдықтың және т.б. қажеттіліктері анықталады. Оқу орнының осы ұсыныстарды жүзеге асырудың нақты мүмкіндіктері талданады. Бұдан басқа, баланың негізгі бұзылыстары бойынша медициналық құжаттар, мектепке дейінгі білім беру мекемесі және бұрын бала болған басқа да мекемелер ұсынған даму карталары, бала және оның отбасы туралы бастапқы мәліметтер зерделенеді. Әрі қарай, профильді мамандардың ерекшеліктері мен шектеулеріне қатысты баланы алғашқы тексеру жүргізіледі. Көбінесе, ерекше білімді қажет ететін баланы алғашқы терең диагностикалық қабылдауды мектеп психологы, мүмкін баланы қабылдаған топтың немесе сыныптың

мұғалімімен бірге жүргізеді. Алғашқы қабылдауды психолог жүргізген жағдайда, ол өзінің ұсынымдарында әрбір нақты жағдайда басқа мамандардың тексеруге қатысу қажеттілігін айқындай алады, ал кейбір жағдайларда әртүрлі бейіндегі мамандардың тексерулер (консультациялар) жүргізуінің дәйектілігін (басымдылығын) белгілей алады.

Тереңдетілген тексеру жүргізу нәтижелері бойынша баламен жұмыс істеген әрбір маман егжей – тегжейлі қорытынды жасайды, түзету және абилитациялық жұмыс бағдарламалары, оның нақты бағыттары мен кезеңдері, баламен жұмыс істеудің тактикасы мен технологиялары тұрғысынан ұсынымдарды нақтылайды.

III к өткізу.

Консилиумды дайындау кезінде мектеп ортасының ішкі күрделілігін, баланың мектептегі оқу процесінде шешетін міндеттерінің әртүрлілігін (білім беру, әлеуметтену, психологиялық даму) есте ұстаған жөн. Консилиум-бұл әр жағдайда баланың және мектеп жүйесінің өзара әрекеттесуіне байланысты мәселелерді шешу әдісі.

Психологиялық-педагогикалық консилиум -бұл мәселені шешетін баланы психологиялық қолдаудың маңызды нысандарының бірі. Консилиумда баланы сүйемелдеудің жеке стратегиясын талқылау барысында мұндай өзара әрекеттесудің оңтайлы жағдайлары табылуы керек. Кейбір аспектілерде белгілі бір оқушыға немесе бүкіл нысанға қойылатын білім беру немесе нормативтік талаптар жүйесін өзгерту қажет-олардың мазмұны, көлемі, ұйымдастырушылық әдістері. Яғни, қоршаған ортаны оқушыға «бейімдеу». Басқа аспектілерде – белгілі бір дағдылар мен психикалық процестерді қалыптастыру, оқу іс-әрекетінің немесе қарым-қатынастың қалыптасқан әдістерін түзету, тиімді формаларды табуға көмектесу тұрғысынан оқушының өзімен жұмыс істеу.

Консилиум барысында қолдаудың осы жаһандық міндетін шешу нақты қызмет бағыттарына, іс-шараларға, психологиялық және педагогикалық технологияларға негізделеді.

3. Консилиум жұмысына қатысатын оқу меңгерушісі жеке талқылау жүргізілетін оқушылар туралы ақпарат жинайды және консилиумдарды өткізу схемасын әзірлейді. Орташа алғанда, бір нысан бойынша деректерді талқылауға үш-төрт кездесу өткізу қажет. Олардың жұмысын жоспарлай отырып, оқу меңгерушісі, ең алдымен, психологтың, мұғалімнің, дәрігердің немесе олардың барлығының пікірінше, ең «проблемалық» болып табылатын оқушыларды сүйемелдеу стратегиясын талқылауға уақыт бөледі, содан кейін ішінара проблемалары бар оқушылар туралы ақпаратты талқылауға алынады. Уақыттың жетіспеушілігімен оны жеке емес, бүкіл топ үшін талқылауға болады. Өз жұмысының соңында консилиум жалпы жағдайды талқылайды және сынып жетекшілері мен мектеп әкімшілігіне белгілі бір ұсыныстар жасайды. Оқу сатысында оқу ісінің функциялары қажетті құжаттаманы - консилиум хаттамаларының бланкілерін дайындауды да қамтуы мүмкін.

Консилиум отырыстары белгіленген күні, аптасына бір-екі рет өткізіледі. Консилиумның жетекшісі – оқу меңгерушісі немесе психолог. Жүргізуші талқылау тәртібін белгілейді, талқылау регламентінің сақталуын бақылайды. Соңғы сәт өте маңызды. Оқушыларға, олардың оқуына және мінез-құлқына қатысты ақпаратты талқылау көбінесе қатысушылардың қатты сезімдерін тудырады, іскерлік мәселелерден таза эмоционалды реакция саласына ауысады.

4. Консилиумның толық құқықты қатысушылары әлеуметтік қызметкер және әлеуметтік педагог болуы мүмкін. Сонымен қатар, егер мектепте мұндай мамандар болса және әкімшілік олар үшін мектеп жүйесінде шынымен кәсіби орын таба алса, олардың кеңеске қатысуы баға жетпес болуы мүмкін. Әлеуметтік педагог консилиумға байланысты ұйымдастырушылық міндеттерді өз мойнына ала алады, сондай-ақ сынып жетекшілеріне консилиумды шешудің бағыттарын жүзеге асыруға көмектесе алады. Әлеуметтік қызметкер отбасымен тікелей жұмыс істеуге қатысты консилиумның шешімдерін кәсіби түрде жүзеге асыра алады. Белгілі бір нысанды зерттеу нәтижелері бойынша психологиялық-педагогикалық кеңестің жұмысы ең қиын жағдайларды талқылаудан басталады. Ең алдымен, оның қатысушылары арасында ақпарат алмасу жүзеге асырылады.

Егер ең өзекті ақпарат психологтан келсе, ол талқылауды бастайды, егер мұғалім немесе дәрігер болса, тиісінше, олар басталады. Егер барлық қатысушылар осы баланы немесе жасөспірімді «ерекше» деп санаса, баланың мінез-құлқының, оқуының және мектептегі жағдайының «сыртқы» суретін беретін мұғаліммен талқылауды бастаған дұрыс. Қатысушылар арасында ақпарат алмасу және сұрақтарға өзара жауап беру оқушының өзекті психологиялық-медициналық-педагогикалық жағдайын сипаттауға қатысты консилиум қорытындысының бірінші маңызды бағанын толтыру үшін негіз болады.

Әрбір қатысушыны жеке тыңдау, біріншіден, оқушыға шынымен жүйелі, «көлемді» қолдау жасауға мүмкіндік береді, екіншіден, барлық қажетті көмек пен қолдауды қамтамасыз етеді, үшіншіден, үлкен психологиялық даму әсері бар. Болашақта баламен қарым-қатынас жасай отырып, пән мұғалімдеріне, ата-аналарға немесе әкімшілікке ілесіп жүру мәселелері бойынша кеңес бере отырып, олар белгілі бір көріністер мен реакцияларға басқаша қарайды, қарым-қатынас процесінде басқа көзқарас пен басқа дүниетанымды таратады.

Нақты жағдайды талқылау барысында кеңесте шешілетін екінші міндет-бұл оқушыны қолдау стратегиясын әзірлеу. Біріншіден, қатысушылар ілеспе жұмыстың мазмұнын қарастырады: оқушыға қандай көмек қажет, онымен дамып келе жатқан жұмысты қандай нақты мазмұнмен толтырған жөн, оның ерекшеліктері оқу және қарым-қатынас процесінде ескерілуі керек. Келесі қадам консилиумға қатысушылар қандай ілеспе жұмысты қабылдай алады, оны осы нысанның педагогикалық ұжымының күшімен жүзеге асыру керек және мектептен тыс жерде тек отбасының немесе әртүрлі профильдегі мамандардың көмегімен не істеуге болады деген мәселені талқылау болады. Осыған сәйкес олар өздерінің қатысу формаларын анықтайды және ата-аналармен, пән мұғалімдерімен, сондай-ақ әлеуметтік-диспетчерлік қызметпен кім және қандай түрде жұмыс істейтінін анықтайды.

Консилиумда әрбір маманды (педагог, педагог-психолог, мұғалім-логопед, медицина қызметкері) тексерудің жалпыланған талдамалық материалдары талқыланады. Бұл материалдарда бала мен оның отбасы туралы ақпарат олардың құпиялылық құқықтарын бұзбайтын формаларға салынып, мұғалім мен дәрігер үшін қол жетімді және түсінікті тілде тұжырымдалады. Ең алдымен, баланы консилиумға жіберген маман тыңдалады. Егер барлық қатысушылар осы баланы немесе жасөспірімді «мәселелері бар» деп санаса, оқушының мінез-құлқын, оның оқу мүмкіндіктерінің болуын, әсіресе оның бейімделуін сипаттайтын мұғаліммен талқылауды бастаған дұрыс. Қатысушылар арасында ақпарат алмасу және сұрақтарға өзара жауап беру оқушының өзекті психологиялық-медициналық-педагогикалық жағдайын сипаттауға қатысты консилиум қорытындысының бірінші маңызды бағанын толтыру үшін негіз болады.

Консилиумның жұмысы қорытынды құжатты — консилиумның қорытындысын толтырумен аяқталады, онда мынадай сұрақтарға жауаптар көзделеді:

- Тексеру кезінде баланың психологиялық, педагогикалық және медициналық жағдайы қандай?
- Тексеру кезінде баланың дамуы қандай ерекшеліктер мен мәселелермен сипатталады?
- Оқу процесінде оны сүйемелдеудің жеке стратегиясы қандай мазмұнмен толтырылуы керек?
- Баланың сүйемелдеуімен психолог, логопед, әлеуметтік педагог, ЕДШ нұсқаушысы, мектеп дәрігері және сынып жетекшісі қандай формада және қандай мерзімде қатысады?
- Консилиумға қатысушылардың педагогикалық ұжыммен немесе жеке мұғалімдермен, баланың ата-аналарымен және мектеп әкімшілігімен консультативтік жұмысы мазмұны бойынша қарастырыла ма және қандай?

Жоғарыда келтірілген барлық сұрақтарға жауаптар белгілі бір жұмысты орындау мерзімдерін, нақты жауапты адамды және бақылау нысандарын белгілеуді қамтиды. Консилиумның кез-келген маманы жауапты бола алады, бірақ көбінесе ол мектеп психологы немесе әлеуметтік тәрбиеші болады. Оның функциясына оқушының даму картасын жүргізу, сүйемелдеу кезеңдерін бақылау, орындалған жұмыстың нәтижелерін

қорытындылау және келесі қадамдарды талқылау мақсатында ППк отырысында осы баланы қайта талқылауға бастамашылық ету кіреді.

Құжаттарды толтыру кезінде ППк мамандарының жауапкершілігіне ерекше назар аудару қажет. Ұсыныстар мен қорытындылар объективті және сауатты жасалуы керек. Дұрыс жасалмаған ұсыныстар мен қорытындылар мектеп пен баланың ата-анасы арасындағы сот ісін жүргізуге себеп болуы мүмкін.

Консилиум отырысында әрбір жеке жағдай бойынша қорытынды шешімді талқылау кезінде қатысушылардың қысқаша мәлімдемелерін көрсететін хаттама жүргізіледі, тағайындалған ұсынымдарды Орындауға жауаптылар тағайындалады.

Консилиумда баланы сүйемелдеудің жеке стратегиясын талқылау барысында әр жағдайда бала мен мектеп жүйесінің өзара әрекеттесуінің оңтайлы жағдайлары табылуы керек. Кейбір балалар үшін білім беру немесе нормативтік талаптар жүйесін өзгерту керек шығар, яғни оларға қоршаған ортаны "бейімдеу" керек. Басқа жағдайларда-белгілі бір әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру, оқу іс-әрекетінің қалыптасқан әдістерін немесе қарым-қатынас тәсілдерін түзету, яғни оқушыны мектеп ортасына "бейімдеу" тұрғысынан баланың өзімен жұмыс істеу. Консилиум барысында сүйемелдеудің кез келген міндетін шешу қызметтің нақты бағыттарына, іс-шараларға, психологиялық және педагогикалық технологияларға негізделеді. Консилиумның барлық қатысушылары мектеп оқушыларын оқыту мен дамытуға қолайлы жағдай жасау үшін туындайтын барлық мәселелерді шешу қажеттілігін түсінуі маңызды. Мәселенің тұтас көзқарасына сүйене отырып, консилиумға қатысушылар баламен немесе балалар тобымен жұмыс істеудің жалпы педагогикалық стратегиясын, жеке білім беру жоспарын (жеке даму бағдарламасы), яғни нақты қолдау стратегиясын жасайды.

Білім беру мекемесіндегі ерекше білімді қажет ететін баланың жеке білім беру бағыты дегеніміз-әкімшіліктің, негізгі мұғалімдердің, білім беру мекемесін қолдау мамандарының пәнаралық тобының, ерекше білімді қажет ететін баланы білім беру процесіне қосу процесінде ата-аналардың нақты бірлескен іс-қимыл жүйесі. Жеке білім беру жоспары (жеке даму бағдарламасы) – бұл жүйені белгілі бір кезеңге көрсететін және бекітетін, ОУ директоры бекіткен және баланың ата-аналары қол қойған құжат.

Ерекше білімді қажет ететін балаларға арналған жеке білім беру бағдарламаларын ата – аналардың қатысуымен және балалардың қажеттіліктері мен талаптарына сәйкес білім беру процесінде жетістікке жету үшін оқу орындарының ППк мамандары әзірлейді. Жеке білім беру жүйесі корпоративті түрде, пікірлестер тобымен қалыптасады. Оны құруға бастауыш сынып мұғалімдері, пән мұғалімдері, педагог – психологтар, мұғалімдер, дефектологтар, әлеуметтік педагогтар, ЕДШ нұсқаушылары, тәрбиешілер, қосымша білім беру педагогтері және тьюторлар (сүйемелдеу педагогтері), сондай-ақ мекеменің медициналық персоналы қатысады. Мамандардың күш – жігерін үйлестіру, барлығын бір үйлестірілген командаға жинау –консилиумның төрағасы ретінде инклюзия үйлестірушісінің қызметі мен консилиумды талқылау міндеті. Бұл оған арнайы басқару дағдыларын, байланысты Білім саласындағы білімді, консилиум қызметінде сындарлы атмосфера құра білуді талап етеді.

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Ерсарина А. М. Развитие инклюзивного образования в Республике Казахстан [Текст] // Открытая школа (Рус). - 2012. - №1 (112). - С. 10-13. – <http://www.open-school.kz>
2. Об утверждении государственных общеобязательных стандартов образования соответствующих уровней образования. Постановление Правительства РК от 23.08.2012 г. № 1080.
3. Об утверждении типовых учебных планов начального, основного среднего, общего среднего образования Республики Казахстан. Приказ МОН РК от 08 ноября 2012 года №500.
4. Амиридзе С. П. Обзор зарубежного опыта в области инклюзивного образования. // Научная электронная библиотека –<http://cyberleninka.ru/>

5. Скрыпник Т. доктор психологических наук, заведующая лабораторией по вопросам аутизма Института специальной педагогики НАПН Украины. Инклюзия в Украине: перспективы детей с аутизмом. //ru.osvita.ua.
6. Мировая практика инклюзивного образования//<http://inclusion.kz/>

ӘОЖ 376.37

<https://doi.org/10.53355/h5493-3029-5075-d>

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДАҒЫ ЛОГОПЕД МАМАННЫҢ ИНТЕГРАЦИЯ ҚЫЗМЕТІ ЖӘНЕ ІСКЕ АСЫРУ ФОРМАЛАРЫ

Жакипбекова С.С.¹, Ормахан Б.Н.²

¹Абай атындағы Қазақ Ұлттық педагогикалық университеті, Доктор PhD. Алматы қ.

²Абай атындағы ҚазҰПУ 7М01906 Дефектология мамандығының 2 курс магистранты, Алматы қ.

E-mail: balnur.ormakhan@mail.ru, Sauleskorpion@mail.ru.

Бұл мақалада “Инклюзивті білім беру жағдайындағы логопед маманның интеграция қызметі” туралы қарастырылған. Инклюзивті білім беру жағдайында жүргізілетін логопед маманның басқа мамандармен біріге отырып (дәрігер, психолог, педагогтармен т.б) баланың сөйлеу тілі ақаулықтарын түзету, ерекше білім беруде қажеттілігі бар баланы барынша қолдау, әлеуметтік өмірге бейімдеу, танымдық қабілеттерін дамыту. Әрбір сөйлеу тілі бұзылыстарының түрі мен сипаттарына қарай жүргізілетін жұмыстардың бағыттары мен ерекшеліктеріне өзгеріс енгізе отырып инклюзивті білім беру аясында мамандардың біріге отырып сабақтастықта жұмыс жасауы маңызды екені айтылған. Инклюзивті білім беру ұйымында оқитын білім алуда ерекше қажеттіліктері бар балаларды психологиялық-педагогикалық қолдау аясындағы логопед-мұғалім қызметінің басымдығы маңызды орында.

Тірек сөздер: Инклюзия, логопедиялық түзете-дамыту жұмысы, логопед, интеграция.

В данной статье рассматривается “интеграционная деятельность логопеда в условиях инклюзивного образования”. Автор раскрывает совместную работу логопеда с другими специалистами (врачами, психологами, педагогами и т.д.) по коррекции с нарушениями речи ребенка, проводимая в условиях инклюзивного образования, включающая максимальную поддержку ребенка с особыми образовательными потребностями, адаптацию к социальной жизни, развитие познавательных способностей. Отмечено, что в зависимости от вида и характера каждого речевого нарушения важно работать в преемственности совместно с специалистами в рамках инклюзивного образования, внося изменения в направления и особенности проводимой работы. В сфере психолого-педагогического сопровождения детей с особыми образовательными потребностями, обучающихся в инклюзивной образовательной организации, приоритетность деятельности учителя-логопеда занимает важное место.

Ключевые слова: инклюзия, логопедическая коррекционно-развивающая работа, логопед, интеграция.

This article discusses the "integration activity of a speech therapist in inclusive education." Correction of speech defects of a child by a speech therapist together with other specialists (doctors, psychologists, teachers, etc.), carried out in an inclusive education, maximum support for a child with special educational needs, adaptation to social life, development of cognitive abilities. It is noted that, depending on the type and nature of each speech disorder, it is important to work in continuity with specialists in the framework of inclusive education, making changes in the directions and features of the work carried out. In the field of psychological and pedagogical